13e JAARGANG — CURACAO DEN 14n. NOVEMBER 1896. — N° 672

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN.

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire en Aruba per drie maanden fl. 2,— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10,—
Afzonderlijke nummers fl. 0,20.
Prijs der Advertentiën van 1 tot 7 regels fl. 0.50 voor elken regel meer fl. 0.07

BUREAU VAN DIT BLAD
PLEIN VAN PIETERMAAI, N° 129.

E Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di Abonnement ta fl. 2,— pa tres luna, pagar padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire, Aruba fl 10,— pa anja.
Un number só fl. 0,20.
Un anuncio di 1 té 7 regel fl. 0,50, cada regel mas fl. 0,07½.

DE OVERWINNING des geloofs.

Er is een woord in de Katholieke Kerk, waarvan de waarheid bevestigd is reeds eeuwen lang, een woord, waarvan ook onze tijd getuigenis kan afleggen.

Het bloed der martelaren is het zaad der Christenen. Wij zien Sint-Petrus staan voor de poorten van Rome. In het brandpunt der heidensche beschaving zal hij brengen de verachte leer van den Nazarener: zoo nu de haat hem treft, wat dan? Dan zal hij sterven. En Petrus is gestorven aan het kruis, en Paulus is gevallen door het zwaard, en duizenden Christenen zijn verscheurd door den klauw van den leeuw of bezweken onder de gruwelijkste folteringen, maar de leer van Christus Jesus heeft gezegepraald. Rome en Athene en Karthago, de sterkten van het heidendom zijn gevallen en op hunne puinhoopen verheft het kruis zich hemelhoog als het teeken der overwinning.

Vervolgingen zijn in de achttien eeuwen van het bestaan der Katholieke Kerk elkander opgevolgd: vervolgingen met het zwaard, vervolgingen met het woord, aanvallen van binnen, aanvallen van buiten, maar ook steeds heeft de Kerk van Christus hare vijanden beschaamd en steeds was Zij overwinnares in den strijd. Och, dat men ook in onze dagen zijne oogen openen mocht en zien mocht, dat de Katholieke Kerk is de onverwinnelijke, die men bespotten, verguizen en belasteren, doch over welke men niet zegepralen kan.

Het geloof overwint: wij, die overtuigd zijn van dat woord, wij zouden de vervulling daarvan zoo gaarne zien te *allen* tijde, te *aller* plaatse, omdat wij menschen zijn van korten duur, die haast hebben, voordat de dood ons overvalt. Doch God, Die over eeuwen beschikt, kiest tijden en plaatsen naar welgevallen. en gelukkig wij, die getuigen zijn van de zichtbare leiding der Voorzienigheid, gelukkig wij, die onze overtuiging nog versterkt zien door het feit.

Het geloof overwint: de Sint-Lambertusfeesten in de Belgische stad Luik hebben dat woord wederom ten overvloede bewezen.

Den 17den September was het twaalf eeuwen geleden, dat te Luik de H. Lambertus heldhaftig den marteldood stierf. Te Maastricht had hij, ingewijd in de hoogste geheimen der christelijke zelfverloochening, geleefd als bisschop, die met voorzichtigheid en wijsheid, doch ook met vaderlijke liefde, zijne kudde bestuurde: vandaar was hij uitgegaan om het licht des geloofs te brengen aan hen, die in de schaduwen des doods gezeten waren; daar had hij gevormd eene school van heiligen, die zijne voetstappen hebben gedrukt; maar te Luik zette hij de kroon op den arbeid van een welbesteed leven, toen hij zijn bloed gaf voor de rechten der Kerk en der Katholieke zedeleer. Zijn leerling en opvolger, de H. Hubertus, Maastrichts laatste bisschop, bouwde een stad om zijn graf, en dat graf bleef vol leven en onsterfelijkheid: het geloof overwon.

Sinds den gruwzamen dood van den H. Lambertus waren elf eeuwen voorbijgegaan; eeuwen van Christendom, van voorspoed, van vrijheid, van macht en glorie; toen voer de Fransche revolutie, de wilde, de bloedige, de goddelooze, over de schoone hoofdstad van het prinsbisdom Luik. Wat Luik was, dankte het aan den H. Lambertus en aan zijne opvolgers. Zij hadden het gesticht, vergroot, verdedigd, verrijkt, en het graf van Lambertus, waaruit leven en grootheid voor Luik was opgegaan, bleef zijn middelpunt als de bron van welvaart en vrijheid. En de Luikenaars toonden zich dankbaar, toen zij Sint-Lambertus' graf heerlijk maakten door de wondervolle kathedraal, die het overwelfde, een der schoonste, een der beroemdste van de Christenwereld.

Dan, de geest van goddeloosheid en vernieling, die de Fransche revolutie overal kenmerkte, bezielde haar ook te Luik. En de Fransche vrijheidshelden, die, omdat zij het geloof wilden uitroeien, haat hadden gezworen aan de verkondigers van dat geloof, ontzagen zich niet om het schoonste monument der stad, Luiks wijdvermaarden dom te verwoesten en de geheiligde plek te onteeren, waar bij Sint-Lambertus' glorierijk graf zoovele geslachten gezucht en gebeden hadden.

Doch ziet, welk een wondervolle samenloop van omstandigheden; hier is de vinger Gods! Fransche revolutionnairen en Luiksche oproerlingen sloopten Sint-Lambertus' heiligdom: Fransche kloosterlingen, verdreven uit hun land, vinden nu een schuilplaats op het graf van den H. Lambertus en stichten hem in vereeniging met vrome Luikenaren een nieuw bedehuis. De oude kerk werd gesloopt door een misleid en ondankbaar volk: de nieuwe verrijst in een stadsgedeelte, waar zij vooral voor het bedrogen volk een lichtbaak en voor het [illegible] volk een troostwezen zal. Zij verheft zich in het oosten der stad, langs den weg, die leidt naar O. L. Vrouw van Chèvremont, het geliefkoosde bedevaartsoord van Luik. O. L. Vrouw, Sint-Lambertus! zoo was immers van oudsher de wapen—, de zege—, de vreugdekreet van Luik, zoo zal het ook nu wederom zijn: voorwaar, het geloof overwint.

Wederom is een eeuw voorbijgegaan. Vele verwoestingen heeft het liberalisme aangericht, vele slachtoffers heeft het socialisme gemaakt in het aloude Luik. Daar was een tijd, — en hij ligt niet verre achter ons —, dat geen processie zich vertoonen kon in de straten van Luik, zonder door de liberalen onthaald te worden op smaadredenen en stokslagen, en de bisschop aan de deur zijner kathedraal belet werd met zijne geestelijkheid processie te houden op straat. En nu? Veertien dagen lang hebben onafzienbare rijen van pelgrims de straten doorkruist en de stad van hun gezang en gebed doen weergalmen, en met vlaggen en bloemen, met eerbied en liefde zijn zij ontvangen geworden.

Er ontbrak niets aan de feesten te Luik. Noch de jubel van het biddende volk, noch de scharen van pelgrims, noch de schitterende stoet van bisschoppen en prelaten, noch de rijkdom der versieringen, noch de oogverblindende pracht der kunst, noch de wonderen der welsprekendheid, noch de stroomen der heerlijkste muziek.

Kerkvorsten uit België, Holland, Frankrijk, Duitschland, Hindostan, Afrika en China waren te Luik samengekomen met Romeinsche, Noorsche en andere prelaten om deel te nemen aan den plechtigen ommegang van den 20sten September, het glanspunt der heerlijke feestviering.

De *via triumphalis* van Rome zag nooit een imperator met zooveel luister zijn intocht houden in de hoofdstad der wereld. — Al de parochiën en kerken der stad hadden met elkander gewedijverd, om in rijke, oude of middeleeuwsche costumen de voornaamste episodes uit het leven harer Patroonheiligen en van de heiligen, die in Luik vereerd worden, voor te stellen. Al de banieren van alle broederschappen en congregaties,— een ware tentoonstelling van oude en nieuwe kunst — de oogverblindende relikwieschrijnen van de stad en het bisdom werden daarbij rondgedragen. De heiligen en beschermers van stad en land vormden een eere-geleide in den zegetocht van Sint-Lambertus. Het waren groepen en praalwagens, aan welker défilé geen einde scheen te komen. De twee en dertig

FEUILLETON.

UN MUHER BALENTE.

———o———

Es koe mi kier bai conta awor, a socede e cantadora famosa Señora Vertris den invierno di anja 1847. Poco tempoe pasa el a casa coe Charles Matheus, un comediante grandi i a bisita awor Paris den su compañia. Motiboe di nan biage tabata di duna den theatronan di Paris diferente funcion. Pero toer trabao Señor Matheus mester a haci, pasobra su esposa a haja un disgracia, asina coe el no por a camna drechi i koe el mester a keda algun dia den su hotel, camina el por a ricibi toer hende, koe tabata honorele como di mas grandi cantadora di es tempoe ai.

Un anoche el tabata sinta den su salon chikitoe, koe tabata banda di su *boudoir*. Su criarnan no tabata muchoe aleeuw asina koe si el tabatin di mester di nan, el por a grita nan. Su unicoe compañeronan tabata su dos cachor bonita Flock i Florf. Toemando un courant e Señora kier a coeminza leza, ora su wowo a cai ariba un articulo, koe a scirbi di un cos, koe henter Paris a papia di djele. A socede ladronicia, no un, ma muchoe dianan of mehor anochenan tras di otro, i e ladron of ladronnan ningun hende por a haja. I toch policia por a ripara koe toer esai tabata obra di un ladron sol. Su di mas gustoso of mehor bisa su unicoe manera di traha tabata asina. El a drenta den cas di muhernan ricoe, a larga sera su mes den dormitorio, i ora toer hende tabata droemi, el a cohe toer diamanta i otro cosnan precioso. Masjar fácil! I si hende a lamanta, mientra el tabata traha, el no tabatin miedoe, di forza nan di no haci boroto.

Unicoe cos koe hende tabata sabi di djele tabata, koe el tabatin solamente dos dede na su manoe robez, un señorita, koe el a bin horta cerca djele a ripara esai ora el a haci manera el tabata na sonjo. Spantoe i ansia a jena coerazon di señorita i señoranan, koe tabatin muchoe diamanta of piedra preciosa, mientra otronan a haci bofon di policía, koe no por a cohe e ladron.

Señora Vertris tabata un muher coe nervio fuerte, pero el no por a larga di tembla un momentoe di ansia koe ora el a leza e articulo, a pasa su salon pa jama su criarnan judele pa e bai droemi.

Promer di a drenta su *boudoir* el a bira trobe pa paga luz, koe nan a larga cende. E lampi tabata tira su luz masjar cla ariba suelo, asina koe sombra di meubelnan i principalmente di e mesa, koe el a sinta banda di djele, tabata sali masjar fini. Mientra el a tira un ultimo bista den e camber un spantoe grandi a cohele, el a mira banda di mesa un sombra di un homber. Señora Vertris no a grita, no a haci nada, mas koe su spantoe a bira mas grandi ora el a mira un sombra di un manoe coe dos dede sol. Awor el tabata sigur koe e ladron, koe henter Paris tabata papia di dje, a sconde den su cas, den camber banda di su *boudoir*. I Dios sabi cuantoe tempoe el tabata aja caba! Di promer momentoe Señora Vertris a keda para manera un imagen. Toer hende tabata sabi ki bonita cosnan di oro, plata, diamanta etc. el tabatin! Su criarnan tabata droemi leeuw for di djele na otro banda di e cas, i asina el tabata sol aja banda coe un ladron! Toer e cordamentoenan a pasa su cabez, coe un lihereza terrible. Pero poco poco tambe su spantoe a kita i el a resolve di scapa su mes i su bien i di entrega e ladron na policía.

Sin paga luz el a bolbe bai sinta banda di mesa i a bati un klok di plata pa jama su camarera. "Adèle," Señora Vertris a bisa, "magazina di Señor Vernae, e plate, lo ta habri ainda?"

"O segur, Señora," e mucha muher a responde: "ta dia Sabra anoche, i anto toer magazina ta keda habri te diez dos ora di anoche, i awor ta un poco pasa di diez ora."

"Anto bo mester haci un bez un respondi pa mi," Señora Vertris dici. "Señor Vernae tin toer mi brillante i toer mi diamantanan pa e drecha nan, tambe e tin mi *tiara* i el a priminti mi di trece toer esai awe mes. Lo mi no por a droemi, ora mi no tin nan banda di mi den mi camber. Drecha of no drecha el mester manda toer cos unbez. Duna mi awor pen i inkt, pa mi scirbiele."

Adèle a haci manera e Señora a mandele i un momentoe despues, cantando ketoe un cantica, el tabata scirbi e siguiente carta.

"Señor! E ladron, coe su dos dede na su manoe robez, a sconde bao di mi mesa den mi camber, sin el por corda, koe mi sabi di su presencia. Jama policia i no perde ningun momentoe pa bin juda mi.
Señora Vertris"

E Señora a sera su carta i a scirbi su adres: Señor Vernae, Rue des Italiens; despues el a dunele na Adèle bisando: "Ata dunele e carta, anto mi ta sigur koe despues di un ora mi tin toer mi diamanta aki."

"Esai lo ta un les pa e tambe, pa percura un otro bez un poco mehor. Aki algun placa. Tuma un wagen, anto bo ta jega mas lihe. Bolbe tantoe pronto coe por."

oude gilden en corporaties, die onder de bescherming der prins-bisschoppen bloeiden en een zoo groot aandeel hadden in den voorspoed en de grootheid van Luik, stelden het wakkere en nijvere volk der Walen uit de middeleeuwen voor, dat hulde kwam brengen aan zijn grooten Vader en Meester Sint-Lambertus, terwijl verschillende voorvallen uit de geschiedenis der stad en betrekking hebbende op haar glorierijken Patroon, met historische juistheid waren weergegeven. De vertegenwoordigers van de reguliere en seculiere geestelijkheid van stad en bisdom, militaire en andere muziekkorpsen, eene eerewacht in 16de-eeuwsch kostuum, gevormd door den adel van Luik, deputaties van den Senaat, de Kamer, van provinciale en gemeenteraden, van de conferentiën van den H. Vincentius en andere Katholieke werken, ziedaar het eere-escorte, dat het onvergelijkelijk rijke borstbeeld en het nieuwe bewonderenswaardige reliekwieschrijn van den H. Lambertus in triomf door de straten van Luik vergezelde. Op het plein, dat den naam des Heiligen draagt, op het plein, waar hij den marteldood stierf en de beroemde kathedraal gestaan had, werd met den schedel van den H. Patroon door den bisschop van Luik aan stad en volk den zegen gegeven. Daarna roffelden de trommen en donderde het kanon en klonk het: "U zegent de Vader, de Zoon en de H. Geest" gelijktijdig uit den mond van een twintigtal Kerkvorsten met den Kardinaal-Aartsbisschop van Mechelen aan het hoofd; en tot zeer verre boog en knielde de menigte en sloeg het teeken des kruises, toen zij de handen der Bisschoppen en die des Kardinaals zegenend over haar zag uitgestrekt.

En Luik is wederom zijne oude glorie indachtig geworden, en het wil door de herleving van zijn christelijk verleden het graf weer verheerlijken van zijn heiligen Patroon: waarlijk, het geloof overwint.

Het geloof overwint: zoo was het in het verleden, zoo is het thans, zoo zal het ook zijn in de toekomst. Wat dan nog vreezen wij? Waar wij, Katholieken, strijden, daar overwinnen [illegible] strijd aangegord: tot den strijd, wanneer wij ons geloof, onze beginselen verdedigen moeten; met moed en vertrouwen, want aan ons is de zegepraal.

HET HUWELIJK
VAN DEN
KROONPRINS VAN ITALIE.

o

Na verscheiden mislukte aanzoeken („*blauwtjes*", zooals zij in het gewone burgerlijk leven genoemd worden) is eindelijk de bijna dertigjarige kroonprins van Italië zoo gelukkig geweest, aan het kleinste en onbeduidendste aller vorstenhoven van Europa een bruid te vinden.

Daar heerscht in Italië, en bijzonder te Rome, ten aanzien van dit huwelijk een gevoel van ontstemming, van ontevredenheid, zoowel bij de verschillende klassen der bevolking als in de intiemste kringen van het Quirinaal-zelf, een ontstemming en een ontevredenheid, die zich in bladen van zeer verschillende kleur lucht geven. Crispi's lijfblad de *Mattino* moest door de politie geconfisqueerd worden wegens den beleedigenden, inderdaad schandelijken toon, welken het aansloeg tegen den bruidegom. In andere bladen kan men lezen hoe koningin Margaretha haar misnoegen over de keuze (?) van haar zoon volstrekt niet verbergt, en wordt aan de toekomstige Kroonprinses een allesbehalve vriendelijke behandeling van de zijde harer aanstaande schoonmoeder voorspeld. De Koningin had erop gerekend, een keizers-of koningsdochter, een prinses uit de regeerende Huizen van Pruisen of Engeland, voor 't minst een Orleans of Coburg, tot schoondochter te zullen hebben. En nu een prinses van Montenegro!....

Wisten de meeste Italianen tot vóór korten tijd omtrent Montenegro en vorst Nikita en zijn familie zoo goed als niets, tal van bladen hebben gezorgd, dat zij thans tot in de geringste bijzonderheden omtrent alles wat met het eene en het andere in betrekking staat werden ingelicht. En die mededeelingen waren weinig geschikt om de ijdelheid der Italianen te behagen. Bij tientallen tegelijk hebben italiaansche journalisten en verslaggevers in de laatste weken vorst Nikita in zijn residentie bezocht. Allen werden door hem op de hartelijkste wijze ontvangen, doch het moet erkend worden, dat zij hun dankbaarheid op een zonderlinge wijze aan den dag gelegd hebben. Vorst Nikita, die zelf op patriarchale wijze, eenigszins als heerboer leeft, regeert over 200,000 inwoners, die, op enkele uitzonderingen na, doodarm zijn en verblijf houden in woningen, die niet op den naam van huizen, doch slechts op dien van hutten kunnen aanspraak maken. Een honderdtal iets betere woningen vormen zijn residentie, die slechts te paard of met allerprimitiefste boerenrijtuigen te bereiken is. Spoorwegen vindt men in dit gelukkige Landje volstrekt niet, evenmin iets anders, hetwelk herinnert aan de uitvindingen en de beschaving onzer eeuw.

Met een soort van galgenhumor scheppen de Italianen er behagen in, deze ware mededeelingen omtrent het vaderland van hun toekomstige Kroonprinses met allerlei phantastische bijzonderheden omtrent de armoede van Montenegro en de eenvoudige boersche levenswijze der montenegrijnsche vorstenfamilie op te sieren.—Met galgenhumor... want hun grootheidswaanzin lijdt er geweldig onder.

Doch hun ergernis, vooral die der Romeinen, wordt nog door veel meer opgewekt. Er zullen zoo goed als geen feesten bij het huwelijk gegeven worden. Vorstelijke personen uit het buitenland werden niet ter bruiloft genoodigd, behalve de naaste verwanten, zooals van officiëele zijde werd te kennen gegeven, wegens den rouw, waarin Italië nog steeds gedompeld is door de nederlagen in Abessinië; het paste niet, werd gezegd, dat het italiaansche Koningshuis luidruchtig zou feestvieren, terwijl zich nog duizenden italiaansche soldaten in gevangenschap bevinden.

De ware oorzaak van het uitblijven van schitterende feesten, zooals de Italianen die zouden verlangen, ligt echter dieper. Zij moet gezocht worden in den toestand van volslagen isolement, waarin zich het koninklijk geslacht van Savoie, eertijds een der edelste en meest geëerde van Europa, bevindt sedert het de bres van *Porte Pia* is binnengetrokken en zijn intrede heeft gehouden in het Quirinaal.

Dezelfde oorzaak, welke den prins van Napels belette een gemalin te vinden bij een der katholieke vorstenfamiliën van Europa, die 't hem zelfs onmogelijk maakte, de hand te verwerven van een protestantsche prinses van Pruisen of Engeland; dezelfde reden, die alle katholieke Vorsten, zelfs zeer naverwante van het italiaansche Koningspaar, van Rome verwijderd houdt, deed zich ook thans gelden; vreemde katholieke Vorsten uit te noodigen ware vergeefsche moeite geweest. Men bepaalde zich tot de naaste bloedverwanten; de koning en de koningin van Portugal, zwager en eigen zuster van koning Humbert, *weigerden*; prinses Clotilde, oudste zuster des Konings, *weigerde*; de aartshertog Reinier en de aarthertogin Marie-Carolina van Oostenrijk, neef en nicht van Humbert, *weigerden*. Een tijdlang hoopte men, dat althans de Tsaar en de Tsaritsa van Rusland, toch eenmaal op reis zijnde, zich een omweg zouden getroost hebben, om door hun tegenwoordigheid aan het huwelijk meerderen luister bij te zetten; doch ook die hoop is ijdel gebleken. Protestantsche vorstelijke personen uit Duitschland en Engeland.... het ging toch niet aan, uitnoodigingen te richten aan Hoven, door welke de tegenwoordige bruidegom als vrijer was afgewezen. En die Hoven zijn vele.

Doch de romeinsche aristocratie? Rome telt onder zijn patriciaat verscheiden geslachten, die wat betreft afkomst, voornaamheid en luister bijna met regeerende vorsten-familiën zijn gelijk te stellen. Zou het wellicht mogelijk wezen, in den glans van een talrijke en schitterende eigen aristocratie voor de afwezigheid van buitenlandsche prinsen vergoeding te vinden?—Op deze vraag geeft het volgend bericht, door ons aan de *Unnita Cattolica* ontleend, voldoende antwoord: „Van eenige personen, tot de hofkringen behoorende, was het initiatief uitgegaan van een inschrijving, om uit naam van de romeinsche aristocratie den prins van Napels een huwelijksgeschenk aan te bieden. De zaak is echter bij gebrek aan deelneming mislukt, daar de voornaamste familiën van het romeinsche patriciaat eenparig haar medewerking geweigerd hebben. Er is thans sprake van, zich met hetzelfde doel tot de burgerij en meer bepaaldelijk tot de ambtenaarsklasse te wenden, die voor het meerendeel uit niet-Romeinen bestaat."

De reden der weigering is niet ver te zoeken: 't is bekend dat de overgroote meerderheid van het romeinsche patriciaat, en voornamelijk de oudste en voornaamste geslachten, de zaak des Pausen zijn getrouw gebleven, en dus de leden van het koningshuis van Savoie te Rome beschouwen als indringers.

En de kerk, de geestelijkheid!.... Het sluiten van een huwelijk is voor iederen Katholiek, dus ook voor de koninklijke familie van Italië, in de eerste plaats een godsdienstige handeling, en de Romeinen zijn eraan gewoon, verlangen ook elke godsdienstige handeling van passenden luister omgeven te zien. Ongetwijfeld, de Kerk weigert aan den prins van Napels haar Sacramenten niet; zij staat hem toe in een openbare, daartoe in- en uitwending versierde kerk voor een priester te trouwen en andere priesters, hofkapelaans der koninklijke familie, uit te noodigen, om bij deze plechtigheid tegenwoordig te zijn. Doch de bisschop van Rome, de Paus-zelf, de hoogste waardigheidbekleeders der Kerk, de kardinalen, de geheele geestelijkheid van Rome, zullen schitteren door hun afwezigheid.

De gevolgtrekkingen, door de bevolking hieruit op te maken, liggen voor de hand en zullen niet uitblijven; sterker dan ooit zal bij het aanstaande huwelijk aan het licht komen, dat door den Paus, door de Kerk geen Koning en geen Koninklijk Huis van Italië worden gekend.

Meer dan vijf-en-twintig jaar, meer dan een kwarteeuw zijn sinds de overweldiging van Rome voorbijgegaan. En ziedaar de verhouding, waarin de zoon van den gekroonden overweldiger zich met zijn huis tegenover het binnen- en buitenland bevind; ziedaar hoe deze verhouding bij het huwelijk van den troonopvolger en eenigen zoon thans opnieuw voor geheel de wereld scherp in het licht wordt geplaatst! Hoe lang, mag men vragen, zal de noodlottige en schuldige dwaling nog voortduren, dat Rome, de stad der Pausen, de hoofdstad der katholieke Christenheid aan een ander wereldsch Vorst tot residentie kan verstrekken, dat de grootheid en het geluk van Italië met de onderdrukking en de gevangenschap van het Pausdom bestaanbaar zijn?

NIEUWSBERICHTEN.

CURACAO.

Wegens het overlijden van den Weledelgestrengen Heer Kapitein Commandant der troepen en van het Garnizoen zal de Gouverneur op Zondag 15 November a. s. *niet* ontvangen.

De Adjudant van den Gouverneur,
VAN WINGEN.

Bij Gouvernements - beschikking dd. 12 dezer maand No. 592 is bepaald.
1°. dat de Heer P. C. A. Krugers 1e. luitenant der Infanterie, tijdelijk de betrekking van Kapitein Commandant der troepen en van het garnizoen zal waarnemen.
2°. dat de functiën van kwartiermeester, waarmede de Luitenant Krugers is belast, voorloopig zullen worden waargenomen door den 1e. Luitenant der Infanterie N. van Wingen.

De Ned. paketschoener "Gouverneur van den Brandhof" vertrekt Maandag, den 16n. dezer, naar de eilanden St. Martin N. G., St. Eustatius en Saba.

De mails worden op den vertrekdag om 2 uur des namiddags gesloten.

Lyst van onafgehaalde en onbestelbaar bevonden brieven:

José F. Deyker, Jose Ortiz, Hendrik Enekell, Juan P. Suzardi, Arturo Maduro, Julio Garcia Herreros, Carlos Lovisi, José Bonadies, Wolfgang Larrazábal, George Burck, Stephan Harins, Jose E. Barrina, Dr. Lens, Elías Gonzalez Esteves (aang.) Eloisa Leon (aang.), Eloisa de Melendez (aang.), Lopez, Dorothea Jansen, Sarah Lemke, Preciliano P. Olivet.

Uit het verslag der Tweede Kamer omtrent de Begrooting van Curaçao voor 1897 ontleenen wij het volgende:

"Voor het eerst sedert 1883 moest de begrooting van Curaçao weder aan de wettelijke goedkeuring worden onderworpen, omdat opnieuw een subsidie uit 's Rijks schatkist

---

Adèle kier a sali, ora su señora a bolbe sinti mes ansia coe promer. El a corda koe lo no ta posible pa e di keda el sol coe e ladron, i el a jama Adèle trobe. "Promer bo bai", e dici, "bisa Marie, koe e ta bini compaña mi un poco, pa mi por mira com leeuw e ta coe su trabao, koe mi a dunele awe mainta."

"Pordon, Señora, Maria a bai droemi for di un ora pasa caba."

"O, ki floho!" Señora Vertris dici hariendo. "Enfin, tantoe tempoe bo no ta aki, lo mi mira com lo mi diverti mi mes. Lo mi coeminza studia un di e canticanan nobo, koe mi a ricibi."

Adèle a bai i Señora Vertris tabata sol den camber — sol — si, fuera e presencia terrible di e hombér, koe sigur lo lamanta ora un movementoe imprudente of un temblamentoe di su boz lo hacie comprende, koe e señora sabi di su presencia, e cordamentoe ai a haci e Señora su coerazon bati mas duroe, pero a dunele animo tambe pa sigi te ora le a gana.

El a bai sinta dilanti di su piano i a toca manera nunca, el a leza e canticanan, el a canta nan i canta nan na un manera, como miles i miles hende tabata aja pa tendele.

Duranti toer es tempoe e tabata sinti un ansia, manera muher sol por sinti den tal circunstancia, secondeenan a para ce minuut, minuut oranan! I toch el a sigi.

Alafin despues di un ora, koe a parcele un eternidad, su coerazon a lamanta den su pechoe, ora el a tende un wagen jega. Un momentoe despues Adèle a drenta, pero coe un cara asina tristoe, koe e Señora a corda, koe cos a bai robes. Ma esai tabata miedoe pa su Señora pasobra ora el a mirele mescos coe promer su cara a troca. Tres brigadier a sigiele companjar di Señor Vernae i Señor Matheus, esposo di Señora Vertris. Conforme e Señora a mira su esposo, el a grita di legria i a cai den su braza loebidando toer ariba su pia maloe.

Na mes momentoe e brigadiernan a tira mesa abao i a boela ariba e ladron. El a defendele tantoe koe el tabata por, pero envano. Nan a hibele na prison, despues, koe Señora Vertris a conta com el a pasa un ora den su presencia.

E ladron tabata jama Janson, i a hui for di prison di Toulon. Nan dici, koe ora el a conta otro prisoneronan, kiko a pasele, koe semper el a caba su historia koe e palabra aki: Mi no por a toema e Señora Vertris na maloe, koe el a haci mi drenta aki. Caramba, duranti di un henter ora mi sol a tende di mas grandi cantadora di Europa canta, esai solamente pa contenta mi! No, mi no ta ta toemele na maloe."

moet worden verleend. Tengevolge nl. van de toenemende slechte resultaten van de phosphaat-ontginning kon de Aruba-Phosphaat-Maatschappij niet langer aan hare verplichtingen blijven voldoen, en kan er voor 1897 op niet meer dan ƒ30,000 concessie-recht worden gerekend. Daar voorts geen batige saldo's van vroegere jaren meer beschikbaar zijn, sluit de ontwerp-begrooting met een tekort van ƒ97,979,92. De minister van Koloniën heeft echter in de voorgestelde uitgaven eenige verminderingen gebracht, zoodat het subsidiecijfer voor 1897 uit de nederlandsche schatkist kan worden gesteld op ƒ92,199.92.

De minister is intusschen met den gouverneur der Kolonie in overleg getreden, om door verdere bezuiniging en door versterking van de middelen reeds bij een volgende begrooting de subsidie — zoo die al niet aanstonds geheel verdwijnen kan— belangrijk te reduceeren."

Naar aanleiding van het hier medegedeelde vernemen wij, dat ter versterking der koloniale kas reeds een concept-ontwerp den Kolonialen Raad is aangeboden inhoudende eene belasting in den vorm van hoofdelijken omslag. De *Imparcial* noemt het ontwerp un proyecto estableciendo odiosos impuestos.

Wij voor ons den gedrukten toestand van den handel op ons eiland kennende, daarbij in aanmerking nemende, dat voor de bevolking als zoodanig feitelijk alle bronnen van welvaart hebben opgehouden te bestaan, hadden liever gezien, dat door doelmatige bezuiniging het deficit tot een minimum werd teruggebracht.

⁂

Zaterdag, 10 October, bericht de Sur. courant, overleed onverwacht te Paramaribo de echtgenoote van Z. Exc. den Heer Gouverneur, Mevr. Tonckens. Als blijk van deelneming hing al spoedig na het vernemen van deze tijding van verschillende particuliere gebouwen de vlag halfstok. De begrafenis had Zondagmorgen in den gouvernementstuin plaats. Alhoewel er geen speciale invitaties waren rondgezonden, gaven toch tal van personen door hun tegenwoordigheid bij de ter aarde bestelling blijk van hun belangstelling.

In dezelfde courant lezen wij omtrent het verongelukt gewaande stoomschip Paramaribo:

Vrijdag 16 October 's namiddags ten 5 uur kwam het nieuwe stoomschip *Paramaribo* alhier ter reede aan na een vrij voorspoedige reis van 20 dagen, terwijl Madeira werd aangedaan. Het schip ziet er keurig uit en is netjes ingericht.

Het schip werd naar hier overgevoerd door den Beheerder der koloniale vaartuigen E. J. W. Juta, die geruimen tijd in Nederland bij de laatste afwerking tegenwoordig was.

⁂

J. l. Dinsdag overleed alhier op 54 jarigen leeftijd den WelEdelGestr. Heer E. A. van Romondt, Kapitein Commandant der troepen en van het Garnizoen. Den volgenden morgen had de ter aarde bestelling plaats echter op uitdrukkelijk verlangen van den overledene zonder militaire eerbewijzing. Wij bieden bij dezen de diepbedroefde Weduwe en den verderen familieleden van den betreurden Doode onze innige deelneming aan.

⁂

In den nacht van Donderdag op Vrijdag had er omstreeks twaalf uur in onze stad een lichte schok van aardbeving plaats. De beweging, die zeer goed waarneembaar was, plantte zich voort van het Oosten tot het Westen.

NEDERLAND.

Volgens den correspondent van de *Times* te Constantinopel heeft de turksche Regeering besloten, geen grieksch, nederlandsch of amerikaansch oorlogsschip in de Dardanellen toe te laten. De weener *telegraphische correspondenz* meldt ook dat de Sultan het verzoek van de nederlandsche Regeering, om voor Constantinopel een wachtschip te mogen hebben, heeft afgewezen.

—De kapitein P. A. H. F. Tergau, van het regiment grenadiers en jagers, wordt voor twee jaar gedetacheerd te Curaçao.

—De nieuwste verklaring van Toekoo Oemar's afval. — In een particulier schrijven van een ambtenaar op Sumatra aan een gepensioneerd hoofdofficier in Nederland wordt beweerd — zoo verteld de *Amst. Ct.*— dat de reden van Toekoe Oemar's frontverandering moet worden toegeschreven aan de weigering van generaal Deijkerhoff om hem de hand van zijn dochter te geven.

Een officiëel Telegram uit Indië van Maandag, 19 Oct. luidt:

Overste Van Vliet is benoemd tot Gouverneur van Atjeh. De actueele toestand in Groot-Atjeh is als volgt: Terugkeer van gevlucht volk blijft voortduren; hoofden en bevolking, behalve in de landstreek van Moeroe tot Selimoen, onze macht betrouwend, rekenen op onze bescherming, verspreide benden alleen in gebergte 22 Moekims. Ingeleverd 580 geweren, waarvan 190 achterlaadgeweren.

Een telegram bevat verder nog de volgende mededeeling omtrent het landschap Pasir (Residentie Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo):

Sultan van Pasir afgezet en vervangen. Zonder stoornis afgeloopen. Afgezette sultan vervoerd naar Bandjermassin.

De correspondent der *N. R. Ct.* te Batavia seinde Maandag, 19 Oct:

2 bataljons hebben een aanval gedaan op de bergen bezuiden Biloel. De vijand werd verdreven. Gewond werden de 1e luitenant der infanterie C. G. Meerburg en 8 minderen, gedood 1 mindere.

Een later telegram van denzelfden correspondent luid:

Van gouvernementswege wordt bericht, dat verspreide benden in de XXII Moekims tusschen Mampreh en Biloel tot diep in het gebergte vervolgd werden. Alle kampongs en sterkten werden verbrand en verwoest. De vijand leed vrij zware verliezen.

BUITENLAND.

Rome.—Aan de *Standard* wordt uit Rome gemeld, dat de Paus den Sultan een brief heeft gezonden, waarin hij hem bezweert in den naam van God de wreedheden tegenover de Armeniërs te doen ophouden. De brief werd overgebracht door Monseigneur Bonnetti, Apostolisch vertegenwoordiger te Constantinopel. De Sultan kon een audiëntie niet weigeren, zegt de *Standard*, maar hij ontving den gezant met groote koelheid, nam het schrijven aan, doch behield zich een antwoord voor.

— De tijdingen uit Londen over de gevolgen van de Pauselijke Encycliek, die de Anglicaansche wijdingen veroordeelt, zijn uiteenloopend. Z. H. Leo XIII wacht onbeschroomd de contra-encycliek, welke de Anglicaansche Kerk als aanstaande aankondigt, af. Uit deze discussie zal meer licht, meer helderheid voortvloeien; het zal geen alledaagsch schouwspel zijn dezen geleerden strijd tusschen Rome en Londen te volgen; tusschen de Kerk van den H. Petrus en de kerk van Hendrik VIII. Wat den Paus bedroefd moet hebben, is de redevoering, welke lord Halifax to Shrewsbury in de vergadering der "Englisch Union Church" heeft uitgesproken. De edele Engelschman heeft een betreurenswaardige taal gevoerd, welke men alleen verklaart als voortvloeiende uit de bitterheid, veroorzaakt door het document van Rome; hij heeft zich tegen de vereeniging verklaard; hij heeft bevestigd, dat Engeland nooit de geldigheid der priesterwijding in de Anglicaansche kerk zal vaarwel zeggen. Leo XIII begrijpt de smart van den lord, maar hem persoonlijk kennende en zijn geloof en rechtschapenheid waardeerende, had hij niet verondersteld, dat de lord tot zulk uiterste zou vervallen. Als de eerste teleurstelling voorbij is, zullen de Anglicanen wel tot mildere gevoelens en tot de eenheid der Kerk terugkeeren.

Frankrijk. — Volgens halfambtelijke opgaven hebben de kosten der ontvangst van den Czaar en de Czarina in ronde cijfers 7 millioen francs bedragen. Deze uitgaaf, door den Raad van State bewilligd, zal nu nog door de Kamer moeten worden goedgekeurd.

— Op de begrooting van Oorlog (627 millioen), reeds 6½ millioen minder dan die van 't vorig jaar, heeft de begrootings-commissie nog voor 13 millioen fr. nieuwe bezuinigingen voorgesteld.

—Te midden der drukte van het Czarenbezoek is den meesten Parijschen bladen het volgende geval ontgaan.

Het diplomatenkorps is den Czaar voorgesteld door den Pauselijken nuntius, kardinaal Ferrata, vergezeld van Mr. Celli, auditeur, en Mr. Peri Morosini, secretaris der nuntiatuur.

Zoodra kardinaal Ferrata, aan het hoofd der gezanten, naar Nicolaas II toekwam, vatte deze hem bij de hand en leidde hem alleen in zijn vertrek, waar beiden een tamelijk langdurig onderhoud hadden. Eerst daarna liet de Czaar zich de andere gezanten voorstellen.

Wat er besproken is tusschen den keizer aller Russen en den gezant des Pausen, is natuurlijk een geheim, doch men vezekert, dat de nuntius er zeer over voldaan was.

—Kardinaal Richard, aartsbisschop van Parijs, heeft aan de geestelijkheid van zijn diocees een schrijven gericht, waarin hij in herinnering brengt, hoe drie jaar geleden de Russische zeelieden werden ontvangen en bij welke gelegenheid in de kerk van Montmartre een *Te Deum* gezongen werd. Herhalende wat de H. Vader ten gunste van het Slavische volk in zijn encycliek over de hereeniging der Kerken heeft geschreven, gelastte Z. E. dat den 7en October een plechtig *Te Deum* in de Notre-Dame zou worden gezongen om Gods zegen te verkrijgen over het Fransch-Russisch verbond, opdat daardoor de vrede moge worden bewaard en opdat door dat verbond voor beide volken de eenheid in het geloof en in de liefde van Jesus Christus mogen worden voorbereid.

Engeland.—Het groote nieuws uit Engeland is, dat lord Rosebery, de expremier, zijn ontslag heeft genomen als leider der liberale partij. Aan den eersten *whip* der partij schreef hij het volgende; „Ik bevind mij blijkbaar in verschil met de groote massa der liberale partij over de Oostersche quæstie en in eenig conflict met den heer Gladstone. Daar ik van nauwelijks eenige zijde bepaalden steun ontvang, geef ik u kennis dat het leiderschap der partij vacant is en dat ik mijn vrijheid van handelen herneem."

De heer Rosebery ziet blijkbaar meer heil in de unionistische of conservatieve richting. Deze komt ook meer overeen met zijn positie als lord en lid van het Hoogerhuis.

—Z. H. de Paus heeft aan koningin Victoria van Engeland ter gelegenheid van den 60n gedenkdag harer troonsbestijging, door bemiddeling van kardinaal Vaughan, een schrijven van gelukwensch doen toekomen. De H. Vader dankt tevens daarin Hare Majesteit voor de vrijheid, waarin de katholieken zich mogen verheugen over geheel het koningrijk van Groot-Britannië. De koningin heeft den Paus voor dit schrijven haar oprechte erkentelijkheid betuigd en met grooten lof gewaagd van de getrouwheid harer katholieke onderdanen.

Duitschland. — Keizer Wilhelm heeft eene nieuwe "symbolische teekening" ontworpen. Zij is geïnspireerd door de jongste schipbreuken bij de Duitsche Marine en stelt Germania voor met een sluier van rouwfloers wuivend naar een in de haven terugkeerend schip. Op den achtergrond ziet men de vuren van een lichttoren en hooger een kruis in gouden stralen, waarboven, in een gouden medaillon, het beeld van den Verlosser. Eene reproductie der teekening zal worden geschonken aan elk der gezinnen, door de ramp getroffen.

—Ter gelegenheid van hun bezoek aan Keizerin Friedrich, op Friedrichshof (Hamburg), hebben de Russische Czaar en de Czarina in het park ieder een boom geplant, de Keizer eene "Wellingtonia gigantea" en H. M. een ceder. Van Wiesbaden en van Darmstadt uit schijnen de Duitsche en de Russische Keizerlijke paren elkander toch nog weer een bezoek en een tegenbezoek te zullen brengen.

—Te Berlijn sloot Donderdag 15 Oct. de oud-Minister Von Berlepsch officieel de Nijverheidstentoonstelling met eene toespraak, waarin hij constateerde hoe koud en regenachtig weder ongunstig op het bezoek hadden gewerkt, zoodat men met een tekort van een millioen Mark moet sluiten. Hij deelde verder mede, dat het meeste buitenlandsch bezoek was gekomen uit Oostenrijk, Engeland en Scandinavië.

Spanje. — De jongste berichten van de Philippijnsche eilanden, en met name uit Manilla, hebben te Madrid groote ontsteltenis verwekt. Daaruit blijkt toch, dat de opstandelingen geenszins, gelijk het tot nu toe werd voorgesteld, slecht gewapende halve wilden zijn, en dat de Spaansche troepen niet onbelangrijke verliezen zijn teruggeslagen, zoodat Manilla wel eens ernstig kon worden bedreigd. Versterkingen zijn dan ook dringend noodig. De toestand wordt nagenoeg even bedenkelijk geacht als die op Cuba. Dringend verlangt de pers terugroeping van den Gouverneur Blanco, en volgens de laatste berichten zal door de Regeering hieraan gevolg worden gegeven.

ADVERTENTIEN.

(Firmado) Dolores Huet y Dragó, Alcalá, 24 de Noviembre de 1895."

Esta señora cojió la influenza porque su cuerpo estaba en un estado demasiado débil para resistirla y los síntomas venenosos que siguieron fueron causados por el alimento que no había sido digerido. Tan pronto como su estómago empezó á digerir en regla recobró sus fuerzas y su salud.

Otro caso de enfermedad causada por falta de fuerzas es el de Don Domingo Ascencio quién dá una descripción de su estado en los términos siguientes :—

"Durante los meses de Febrero y Marzo del año pasado hice uso de dos botellas de su Jarabe con el objeto de tratar de parar una hemorragia de bastante gravedad que había sido causada por almorranas y de la cual estaba padeciendo. El resultado fué notable. Si no la paró instantáneamente á lo menos he venido experimentando una gran mejoría hasta la presente. Quedé tan satisfecho del resultado que á mediados de Setiembre último estando padeciendo de dolores agudísimos en el estómago compré una botella grande de la misma medicina y tengo mucho gusto en decir que después de tomarla por espacio de 13 días no he sentido más dolores hasta el día de hoy. Ahora tengo un mal en el cútis y si tuviera posible tomaría algunas botellas más en la seguridad que me curaría radicalmente. (Firmado) Domingo Ascencio, Torremocha, 16 de Enero de 1896." (1)

✝

HEDEN overleed, na een kortstondige ziekte, onze dierbare Echtgenoote, Moeder en Behuwdmoeder, Mevrouw **Johanna Reinita Vos de Herrera** in den ouderdom van 49 jaren.

Uit aller naam,

HOSE ROSA HERRERA.

Bonaire, 12 Nov. 1896.

VOOR de betoonde belangstelling en deelneming gedurende de ziekte en het overlijden van onze innig geliefde Echtgenoote, Moeder en Behuwdmoeder, Mevrouw **Johanna Reinita Vos de Herrera** betuigen wij onzen hartelijken en oprechten dank.

Namens allen,

HOSÉ ROSA HERRERA.

Bonaire, 23 Nov. 1896.

Bekendmaking

De publieke verkoop van ZILVEREN en GOUDEN VOORWERPEN, beleend ter *Spaar- en Beleenbank* van 1 Januari t/m 30 Juni 1894, onder N°. 9382 C t/m N°. 3693 D, zal plaats hebben op Donderdag den 19 November a. s. en volgende dagen.

Belanghebbenden worden verzocht den verkoop te voorkomen, door de aanzuivering der verschuldigde interesten.

Curaçao, 12 November 1896.

De Voorzitter,

M. P. CURIEL.

ANUNCIO

Bendementoe di PREENDANAN koe tin placa fiá ariba nan na *Spaaren Beleenbank*, esta esnan for di 1 di Januari té 30 di Juni 1894 bao di N°. 9382 C té N°. 3693 D lo toema lugá dia Juebes 19 November i dianan koe ta sigui.

Ta jama interesadonan di bin paga nan interes afin di evita nan bendementoe.

Curaçao, 12 di November 1896.

President,

M. P. CURIEL.

TYD-TAFEL.

DE STOOMSCHEPEN VAN "THE RED D LINE"

TUSSCHEN

NEW-YORK,

LA GUAYRA, PUERTO CABELLO, CURAÇAO, CORO EN MARACAIBO

1896	Caracas		Venezuela		Philadelphia		Caracas		Venezuela		Philadelphia	
Vertrekt van NEW YORK....	Nov.	4	Nov.	14	Nov.	24	Dec.	2	Dec.	12	Dec.	23
Komt aan te CURAÇAO	,,	10	,,	20	,,	30	,,	[illegible]	,,	18	,,	29
Vertrekt van ,, ...	,,	11	,,	21	Dec.	1	,,	10	,,	19	,,	30
Komt aan te PTO. CABELLO	,,	12	,,	22	,,	2	,,	11	,,	20	,,	31
Vertrekt van ,,	,,	13	,,	23	,,	3	,,	12	,,	21	Jan.(97)	2
Komt aan te LA GUAYRA..	,,	14	,,	24	,,	4	,,	13	,,	22	,,	3
Vertrekt van ,, ..	,,	17	,,	27	,,	7	,,	16	,,	26	,,	7
Komt aan te PTO. CABELLO	,,	18	,,	28	,,	8	,,	17	,,	27	,,	8
Vertrekt van ,,	,,	18	,,	28	,,	8	,,	17	,,	28	,,	8
Komt aan te CURAÇAO	,,	19	,,	29	,,	9	,,	18	,,	29	,,	9
Vertrekt van ,, ...	,,	20	,,	30	,,	9	,,	19	,,	30	,,	9
Komt LA GUAYRA aan .... om passagiers en *Mails* aan wal te zetten en in te nemen	,,	21	Dec.	1	,,	10	,,	20	,,	31	,,	10
Komt aan te NEW-YORK....	,,	27	,,	7	,,	16	,,	26	Jan. (97)	6	,,	16

Stoomschip Maracaibo

Vertrekt van CURAÇAO....	Nov.	11	Nov.	21	Dec.	1	Dec.	10	Dec.	19	Dec.	30
Komt aan te MARACAIBO....	,,	12	,,	22	,,	2	,,	11	,,	20	,,	31
Vertrekt van "	,,	17	,,	27	,,	1	,,	16	,,	27	Jan.(97)	6
Komt aan te CURAÇAO......	,,	18	,,	28	,,	17	,,	17	,,	28	,,	7

De Stoomschepen van deze lijn zijn expresselijk in Philadelphia voor deze vaart gebouwd en hebben zeer geriefelijke kajuiten voor passagiers.

RIVAS, FENSOHN & Cia.,

Agenten.

IMPRENTA DE [illegible] BETHENCOURT É HIJOS, CURAÇAO.